

17. sep. 16. 5. 1993

103669

plan kom det tydelig frem i hans holdning til Tyskland. Et slående eksempel er en uttalelse i et brev til Klassekampens daværende redaktør, Eugène Olausen, datert 1916, altså mens Europa sto i brann:

«Krig er følgende: England og Frankrike har liten eller ingen folkeøkning, men uhyre kolonier, som de ikke har bruk for. Tyskland sprenges av folk og har ikke kolonier nok. Tyskland snuser i alle utkanter av verden etter plass for sitt folkeoverskudd, England møter hver gang på pletten med sin motstand. Tyskland venter i femten år, folket øker ustanselig, så slår det til. Det er krigen. Og så begynner de bevegelige ord om Tysklands råhet.»

(Knut Hamsun. Artikler 1889–1928. Utvalg ved Francis Bull, 1965.)

Her er Hamsun altså fullt på høyde med Hitlers «hellige» prinsipp om at: Det en nasjon trenger, men mangler, tar den! Når den forskrudde «politikeren» Hamsun, og en enda mer forskrudd østerriksk demagog et kvart sekel senere skulle møtes, i både overført og direkte betydning, var det nærmest skjebnebestemt. Og langt fra noen «gåte» som mange i ettertid ynder å fremstille det.

Men allikevel: Burde det ikke i dag, snart 50 år etter begivenhetene, være mulig å skjelne mellom diktergeniet – og den politiske narren, Knut Hamsun?

Person og dikter

Hamsuns motiver

Av Gunnar Flo, Oslo

Undertegnede leste med interesse Knut Lockwood Meyers artikkel om Knut Hamsun i Aftenposten 9/5. Et usentimentalt innlegg, hvor jeg deler Lockwood Meyers syn fullt ut: Personen og dikteren Knut Hamsun «var ett og samme menneske». Men, for at ikke yngre mennesker skal sitte igjen med det inntrykk at Hamsun handlet og sa som han gjorde av pur ondskap, blant annet med fatale konsekvenser for norske sjøfolk, synes jeg Lockwood Meyer burde ha spandert et par linjer på Hamsuns *motiver* for sine holdninger.

Det som plaget Hamsun, dessverre må man jo si i ettertid, var at han hadde noe så antikvert som en ideologi. I hans tilfelle en ideologi som i korthet kan beskrives som *livets rett*. Hamsuns forslag, i ramme alvor, om dødsstraff for fosterfordrivelse, føyer seg inn i dette bildet. På det politiske